

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.

INSERATE
Se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECĂ DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nur. Augenthaler & Emerich Losner,
Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich,
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicările mai dese după tarife și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X V .

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 A. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colecționi.

ABONAMENTUL PENTRU BROSĂ
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 80, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dăzul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 184.

Brașov, Vineri 23 August (5 Septembrie).

1902.

Trafic cu școle române.

Scim, că școlile românești din ținuturile „montane” ale Bănățului, erau susținute până acum de „Societatea privilegiată austro-ungară a căilor ferate”, proprietara acelor ținuturi, sau „locuri montane”, cum se dice p'acolo. Asemenea este cunoscut, că aceste școle în timpul din urmă sunt amenințate de pericolul maghiarizării, prin faptul, că amintita societate a oferit statului, ca să ia în administrația sa școlile române, obligându-se a contribui în schimb cu suma de 22.000 de corone anuala susținerea lor.

Negocierile dintre guvern și societate au fost întrerupte prin faptul, că guvernul făcea dependentă primirea ofertului societății de condițiunea, ca comunele politice de pe teritoriul amintit să se oblige a ține în bună stare clădirile școlare și a plăti pentru învățători taxele anuale la fondul general de pensiuie. Comunele nu s'au învoit de a lua asuprași acea sarcină. Cu toate acestea însă negocierile s'au continuat și, precum ne spune „Drapelul” din Lugosi, învoiala între guvern și societatea căilor ferate e deja perfectă. De acum în colo școlile române, 64 clase cu 64 învățători, din „locurile montane” bănețene, ca Oravița, Reșița, Bocșa, Sasca, Ciclova, Moldova, etc. vor fi administrate direct de către organele ministeriului de instrucțiune publică. Sâmbăta trecută nou numiții învățători ai acestor școle au și depus jurământul, ca învățători ai statului, la inspectoratul școlar reg. ung. în Lugosi și deci de aci încolo aceste școle vor funcționa, conform sistemului adoptat de către guvern în contra legii, numai și numai cu limba de predare maghiară.

Cu drept cuvânt confrății noștri dela țiarul din Lugosi se indignază

și se întristază, că a fost cu puțință un astfel de trafic, fără ca cei chemați din sinul poporului nostru să fi desfășurat cuvenita energie pentru a-l împiedeca să a-i paraliza urmările.

Adevărat, că consistoriul din Caransebeș n'a fost indiferent față cu această gravă chestiune și a adus o și înaintea sinodului eparchial din anul curent. Acesta însă n'a luat o decisiune în meritul afacerii, ci a amânat decisiunea până la sinodul din primăvara viitoare.

Intr'aceea guvernul a pus mâna pe școlile din chestiune și acum se tratăză de întrebarea: Se mai pot salva școlile „montane” din ghiarele guvernului și dacă nu, ce e de făcut?

Românii dela Oravița și Bocșamontană s'au grăbit de a-și înființa școle confesionale române de sine stătătoare ca să scape de belele. Dér cele mai multe comune au rămas epuse pericolului străformării școlilor lor înfloritoare românești în școle de stat unguresci. „Drapelul” apelează la toți factorii naționali, să stăruie ca în toate aceste comune să se ridice școle confesionale.

Dacă nu mai e modru de a salva caracterul românesc al școlilor trecute în administrația statului, e invederat, că singurul mijloc de a apăra cu succes interesele de cultură națională ale populațiunii române din acele comune, pôte fi numai înființarea de școle de sine stătătoare confesionale.

De altă parte ôre încercatus'au toate pentru a salva limba de predare română în școlile, despre care e vorba? Confrății dela Lugosi ne spun, că nu s'a întreprins mai nimic pentru împiedecarea traficului, ce s'a făcut cu școlile române din locurile montane.

Se asigură, că Societatea priv. austr. ung. a căilor ferate, când a

cumpărat dela stat acele teritorii, a luat asupra-și îndatorirea de a susține școlile de acolo, respectând și păstrând caracterul lor românesc și confesional. Dacă este așa, fost'a în drept societatea să predé guvernului aceste școle fără a le garanta mai înainte dezvoltarea lor nealterată, ca școle românești?

Nu pôte fi îndoielă, că susținerea acelor școle pentru care „Societatea” se obligă a contribui și de aci încolo cu vre-o 22.000 de corone la an, numai acel înțeles îl pôte avé, ca școlile să servescă interesele de cultură ale populațiunii române, care trăiesce pe acele teritorii în masse compacte. Cum va fi însă cu puțință această, dacă limba de predare în ele nu va mai fi limba maternă a poporului?

Aici trebuie să atragem atențiunea tuturor asupra unui moment, care este de o gravitate actuală estrea-ordinară.

Chiar să nu existe îndatorirea specială a „Societății” de a păstra caracterul național și confesional al școlilor susținute de ea, guvernul este, prin legea dela 1868, art. 44 § 17) obligat, nu numai de a păstra acest caracter, dér de a susține el însuși școle cu limba de predare română, din visteria statului, pe acest teritoriu, unde Românii locuiesc în mase compacte.

Cu atât mai mult e dator guvernul în cazul de față, de a nu se atinge de limba de predare română a unor școle, cari există de atâți ani, pe basa unei anumite convențiuni.

Pôte va dice care-va, că ar fi zadarnică ori-ce încercare de a face pe guvern să respecte legea dela 1868. Acesta însă nu ne dispensează pe noi de îndatorirea de a reclama acest drept și a întreprinde tot po-

sibilul spre a stôrce respectarea lui din partea guvernului.

De aceea credem și ținem, că factorii noștri bisericesci și naționali sunt datorî, de a pretinde de la guvern, în cazul flagrant de față, precum și în toate casurile analoge, respectarea și validitatea legii de la 1868.

De nu le va succede, atunci vor recurge, ca în tot-déuna la ajutorul propriu, dér dreptul stabilit în lege trebuie să fie reclamat. Așa cer interesele luptei noastre de apărare naționale și bisericesci.

Congresul „Corda Fratres” nu se va ține. Din Budapesta ne vine știri surprinzătoare, că din partea comitetului arangiator maghiar al congresului internațional studentesc, ce era să se țină luna aceasta în Budapesta, s'a lansat o circulară, prin care se anunță cei interesați, că **numitul congres nu se va ține.** Reproducem și noi din motivele comitetului următoarele:

Președintele și comitetul arangiator cu regret a trebuit să constate de repetite-ori în timpul din urmă, că o anumită fracțiune din cei ce s'au anunțat la congres, vor cu ori-ce preț să aducă în discuție interne ale Ungariei și statelor vecine și să facă din congres un loc pentru discuțiuni politice și naționale și pentru demonstrațiuni. . . . Libertatea cuvântului asigurată și sfântă pentru ori-cine în Ungaria (!) și pentru care atât de mult s'a luptat această națiune, ne-ar pune în imposibilitate de a oprî aici la fața locului pe acei domni, ca să-și realizeze intențiunea lor de repețite-ori manifestată. Suntem datorî însă atât patriei noastre, cât și altor state, ca să nu dăm privilegiu la realizarea unei întreprinderi diametral opuse cu scopul firesc al federațiunilor studentesci.

Circulara, asupra căreia vom mai reveni, este semnată de Dr. Ludwig, Dr. Szemenyei și de Zsembery.

Pactul. „Linzer Volksblatt” scrie, că noul pact va fi foarte avantajos pentru Austria, dér că nici Ungaria nu va suferi

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Jemeljan Piljai.

De Maxim Gorjki.

(4) — Fine. —

Jemeljan se sculă.

„Așa veți! Eu stăteam culcat și gata. N'am decât să aplic lovitura și — banii 's ai mei! O lovitură — și s'a isprăvit.”

„Séu pôte tu cređi, că omul își are propria sa voință? Atunci ești foarte greșit! Spune-mi, ce vei face tu mâine? Prostie! Tu nu poți să scii, decât mâine vei merge în stânga séu în dreapta. Ec'asa!”

„Eu stăteam așa-dér culcat și așteptam una și se întâmplă cu totul alta. Se întâmplă o istorie curiosă de tot!”

„Din spre oraș ved apropiându-se cine-va pe jos — mi-se părea, că e beat — mergea clătănându-se, în mână avea o bâta și bodogănia ceva și plângea — eu îl auđiam cum plângea cu suhiț. . . vine mai aproape și atunci ved, că e. . . o femeie. „Lua-te-ar. . . gândeam eu în mine,

haide numai mai aproape, am să-ți arăt eu drumul! Ea însă veni de-adreptul la rfu și strigă: „Iubitul meu, ce ți-am făcut?” Iți spun, frate, asta fu un strigăt, care m'a sguiduit până la rărunchi. „Ce însemnéază asta?” — Ea însă vine de-a dreptul spre mine — eu stăteam lungit pe pământ și tremuram în tot corpul — ce s'a făcut din mânia mea de mai 'nainte. . . . Aprópe să calce peste mine — apoi începú din nou: Ce ți-am făcut? Ce ți-am făcut? și cade la pământ, alături de mine, cât era de lungă. Apoi începú să plângă tare și cu atâta amar, încât nici nu-ți pot descrie — mi-se rupea inima! Eu însă stăteam nemiscat și ea plângea înainte. În sffrșit mi-se urise. Mai bine să fug d'acici. Deodată însă răsări luna dintre nuori și răspândi o lumină ca ăia și, frățiore, toate planurile mi-s'au dus în vint. Eu mă răzimai pe un cot și priviam la ea și inima îmi începú să bată mai tare. Era o față tînără de tot, — aprópe o copilă, bălaie, cu ochi mari frumoși — și umerii ei tremurau și din ochii ei curgeau lacrimile una după alta. . .

„Mi-se făcu milă de ea, frate. Incepui să tușesc. Ea strigă: Cine e aici?”

Cine? S'a spăriat sërmana. Eu mă scol repede și dic: „Eu sunt”. „Cine ești? întrebă ea. Și se uita așa de uimită și tremura în tot corpul. „Cine ești?”

Jemeljan rise.

„Cine sunt? Înainte de toate să nu-ți fie frică de mine, domnișóră. N'am să-ți fac nimica. Sunt un om sërman, un cerșitor”, răspund eu. Da. I-am mințit, frate, căci nu puteam să-i spun, că eram aici la pândă, ca să omor un neguțator! Ea însă răspunde: „Asta îmi este egal, eu am venit aici, să mă arunc în apă!” — Asta o spuse ea cu o accentuare, încât mă cutremuram din nou. Așa de seriósă era, frate. Ce era să fac?”

Jemeljan, își lăsă brațele în jos, descuragiat și se uita la mine suridénd cu bună-voință.

„De-odată începui să vorbesc. Ce am vorbit, nu mai știu, însă vorbiam așa, că mă ascultam eu însu-mi. Mai multe i-am vorbit, i-am spus mi-se pare, că e tînără și frumoasă. Și era în adevér frumoasă, o frumuseță cum rar poți vedé. Ah, iubite frate, și o chema Lisa. Și i-am vorbit. Ce i-oi fi vorbit, nu știu. Vorbiam inima — da! Ér

ea se uita la mine așa de curios și de-odată începú să-mi vorbescă și ea.”

Jemeljan striga acum de se auđia departe, cu o voce năbușită de lacrimi și își înceastă pumnii.

„Cum ea îmi zimbă așa, m'am înduoșat, căđui în genunchi înaintea ei și disei: „Domnișóră! Domnișóră!” Atâta putui dice și mai mult nu. Ea însă își luă capul în mâine sale și îmi zimbă așa de frumos, cum poți vedé în tablouri. În cele din urmă se reculese și disé: „Iubitul meu, și d-ta ești nenorocit, ca și mine! Spune-mi, iubitul meu, ce ai?” — Ec'asa frățiore, tocmai așa s'a întâmplat. Și m'a sărutat pe frunte. Da, da. Auđi tu? Tocmai așa s'a întâmplat. O, ce porumbită! Scii tu, că în totă viața mea de patru-deci și șapte de ani n'am fost mai fericit ca atunci. De sigur. Veți și cu ce gânduri mă dusesem eu în tufiș? — Ec'ă, așa-i viața!”

El își răđimă capul în pumni și tăcu. Copleșit de cele auđite, tăcu și eu și mă uitam spre mare, care în mișcarea sa regulată séména c'un piept urias, care respira adénc și liniștit într'un somn pu-ternic.

pagube, din contră va căpeta și ea recompensații. Numita fôie adaugă, că din cauza acésta opoziția austriacă—și anume opoziția cehă—nu va agita în contra acestui pact, care garantează interesele austriace, și prin absența ei din parlament va face ca proiectele pactului să fie votate.

Cu totul de altă părere însă este un oficios vienes, care afirmă: „Pe terenul politice interne și acum ca și mai înainte cestiunea se învîrte în jurul punctului, că ôre Dr. Koerber fi-va în stare a ajunge la înțelegere cu Cehii măcar într'atât, ca ei să nu turbure desbaterile în „Reichsrath“. Transacția cu Maghiarii toți o consideră de încheiată, însă nu și cu Cehii... „Reichsrath“-ul va fi convocat numai pe 6 ori 7 Octomvrie“.

Impăratul Wilhelm în Posen. Părechea imperială germană și prinipele moștenitor au sosit alaltă-eri în Posen. Impăratul a intrat în oraș călare. La porța „Berlin“ i-au eșit spre întâmpinare autoritățile orașului. Primarul Wittig a adresat părechii imperiale o vorbire, în care a șis, că sunt tocmai o sută de ani, de când regele Wilhelm Frideric III și regina Luiza au intrat în Posen. Apoi a adăugat: „Numai în umbra drapelului imperiului și numai sub stăpânirea prusiană pôte să înflorască orașul Posen și, din totă inima fac votul: „Sunt prusian și voi rămâne prusian“. Impăratul a multumit.

— Comisiunea de colonizare prusiană a cumpărat de curând moșia nobilitară polonă Legorovo cu 450,000 mărci. De altă parte se asigură, că o moșie mare de 619 hectare a lui Crechov a intrat în posesiune polonă.

Fôia polonă „Praca“ din Posen a fost în zilele ultime de trei-ori confiscată pentru mai multe articole contrare guvernului. Redactorul-șef a fost arestat pentru lesa-majestate.

Școle române „pierdute“.

Eată ce șice „Drapelul“ din Lugos în articolul său, despre care facem amintire ađi în fruntea fôiei:

Ni-se strînge inima de durere. E prea grea lovitura, ce îndurăm și prea slab ne-am afirmat în apărarea drepturilor noastre. Am pierdut școlile din locurile montane...

Astăđi școlile din locurile montane sunt trecute în administrația statului. 64 clase cu 64 învățători au devenit 64 clase de stat cu 64 învățători de stat. Numai cine cunoșce marea importanță a acestor școle, pricepe pierderea cea mare ce suferim.

Flôrea învățătorimei române din Bănat a funcționat la aceste școle. Școlile au fost de model. Aședate în inima populației muncitoare românesce, au fost centre de lumină și viață, centre puternice, cari și-au aruncat departe razele binefăcătoare.

„Ea se sculă și îmî șise: „Acuma să mă conducă acasă. Și am plecat. Pe drum ea începî să-mî povestescă ce s'a petrecut. Eătă cum a fost: Ea era unicul copil la părinți. Părinții erau comercianți și ea era copila lor rășfătată. Pe urmă veni la ei un student, care îi dădea lecții și s'au amoresat unul de altul. Studentul plecă și ea îl aștepta. El trebuia să-și termine studiile și apoi să se întorcă și să se căsătorescă. Așa le-a fost vorba. El însă n'a venit, ci i-a trimis o scrisóre, în care îi comunică, că ea nu se potrivește cu el. Se înțelege, că asta a durut'o pe fată și a vrut — mă n'ntelegi. Așa mi-le-a povestit ea tôte și într'aceea sosirăm la casa, unde locuia. „Să rămâi sănetos, dragul meu. Măne plec de aici. Pôte ai nevoie de ceva bani? Spune-mî, nu te jena.“ — „Nu, domnișóră, vî multumesc, n'am nevoie de nimica“. — „Dér dragul meu, eătă primesce ce-ți dau“ stăruia pe lângă mine. Cât eram eu însă de sdrențos, totuși răspunsei: „N'am nevoie, domnișóră!“ — Ne-am despărțit... Ețășa. Și Jemeljan începî din nou să fumeze.

„Ea se duse. Eu mă aședai pe laița

Astăđi aceste școle sunt pierdute. Societatea căilor ferate priv. a-ung. a traficac cu statul și a trecut aceste școle în administrația statului. Din școlile înfloritoare românesce, au devenit pepiniere de maghiarisare. Inima ni-se strînge de durere. E prea cumplită lovitura.

O parte din învățătorime, care și-a făcut până acum datoria cu zel, abnegațiune și adevărată vocațiune, a trecut la pensie, înlocuită fiind cu ômenî noi, altă parte a trecut la stat, ca învățători de stat chemați a propune de aici încolo în limba maghiară copilașilor români. Adevărat flagel pe acele ținuturi.

Sâmbătă am vėđut pe stradele Lugosului tristul convoi. Nou numiți învățători de stat între cari bărbați cari s'au binemeritat pentru nēm și biserica, constrinși de împrejurări au călecat pragul inspectoratului reg. școlar al comitatului, ca să pună jurământul, ca învățători ai statului, ca propagatori al proselitismului național. Dér nu acești martiri ai vocațiunii lor sunt de vină, că populațiunea sănėtôsă și puternică din locurile montane, e aservită molochului maghiarisării.

Prea s'a încuibat păcatul în șirele noastre, e prea mare păcătoșenia ômenilor. Din puternicele comune românesce, dezvoltate sub scutul societății priv. a. c. f., deabia două s'au putut reculege până acum, de abia Oravița și Bocșa și-au instituit școle conf. române, ca să paralizeze destrucțiunea națională, care se încuibă în acele comune prin școlile devenite per nefas școle de stat.

Din alte două ne sosesece strigătul de durere al celor desperați, că veleități păcătoșe împiedecă realizarea școlii confesionale reclamate de o parte a poporului. Din Reșița ne sosesece sciri revoltătoare Bărbații chemați de a lucra la salvarea școlii pentru popor, nu se pot desbrăca de patimile ucigătoare de suflet, ér la Ciciova-montană se lasă sedusă masa ignorantă și naivă prin vorbe góle.

„Drapelul“ se adresază apoi către consistorul diecesan, preoțiime și fruntașii poporului, conjurându-i să nu fie indiferenți, să nu lase turma în grija lupilor și să aibă în vedere, că astăđi biserica fără de școla națională nu-și mai pôte implini sfânta ei chemare, și decă n'a fost cu putință a recăștiga pentru biserica școlile din locurile montane, să stăruie din rășputeri, ca biserica în tôte acele comune să-și aibă școla sa confesională.

Intoleranța congresiștilor șecui.

In numărul nostru de erî, am adus la rubrica scirilor đilei, după informațiile ce le-am avut, câte-va amănunte asupra scenelor scandalóse petrecute la băile din Tușnad cu ocaziunea unei tombole.

Asupra celor petrecute, ni-s'a trimis și din partea unui distins óspe din România, martor la acele scene de turbare șovinistă, o scri-

dinaintea casei. Mă durea inima. Atunci veni pázitorul de nópte. „Ce cauți tu aici?“ mă întrebă, „mi-se pare, că vrei să șterpelescî ceva?“ — Asta mă supără grozav și fi trăsai o palmă de căđu la pământ. Se sculă însă îndată și începî să facă tărăboi, să dea signalul. I-am mai tras una. — Am durmit în nópte aceea în arestul poliției. A doua đi mi-au dat drumul. Mă dusei la Petroff. „Ce ispravă mi-ai făcut?“ mă întrebă zimbînd. Mă uitaiu la el. Era tot cel de erî și totuși par'că observai ceva schimbare. El mă ascultă fôrte serios și apoi îmî șise: „Tu, Jemeljan Piljai, ești un cap sec și un măgar! Te rog, să fii așa de bun și să pleci de aici.“ Ce era de făcut? El avea dreptate. Am plecat și cu asta s'a isprăvit. — Asta-i istoria, frățióre!“

El tăcu și se întinse pe pământ, puse brațele sub cap și privi la ceriul de mătasă, semēnat cu stele. Jur împrejur totul era liniștit. Vîrtejul valurilor era mai slab și mai môle și ajungea la noi, ca un suspin debil visător.

Trad. de Oniță.

sóre, care însă fiind-că era adresată la Kronstadt, din bunăvoința poștei r. ung. a făcut drumul până la Károlyváros—Carlovac (Croatia), de unde a fost înapoiată éráși la Brașov. Ne mirăm, că ne-a sosit și astăđi, căci înțelepții oficianți poștali r. ung. ar fi trebuit să-și facă gluma până la sfîrșit, trimițēnd scrisórea și la Kronstadt în Rusia.

Eătă ce ne scrie distinsul óspe român din Tușnad:

Tușnad, 17/30 Aug. 1902.

Onorată Redacțiune!

Vē rog bine voiți a da publicității cele de mai jos:

Primul succes al congresului șecuiesc din Tușnad.

Unul din punctele programului șecuiesc desfășurat în congresul din Tușnad, era și acela privitor la găsirea mijlócelor pentru prosperarea stațiunilor balneare din ținuturile așa numite șecuesce.

Eătă acum și mijlócele inteligente la cari s'au oprit congresiștii:

Erî séră, 29 curent, urma a se trage în salonul băilor loteria cu tomboła șep-tēmănală. Conform usului adoptat fără excepție până erî, strigarea numerilor urma a se face în trei limbî: maghiară, germană și română. Abia apucă însă să se strige primul număr și congresiștii aflători în sală încep a vocifera, mai esact a urla, pretinđēnd să nu se strige de cât în unguresce. Toți străinii, în special germani și români, din ale căror punți se mai ține stațiunea Tușnad, s'au simțit insultați de acéstă amabilitate șecuescă. Un domn profesor universitar și un avocat, ambii din România, se scólă în mijlocul tumultului și rógă pe onorata direcțiune a băilor să bine voescă a anunța, ca și în trecut, numerile cel puțin încă într'o altă limbă, de ôre-ce sunt mulți străini, cari n'au onóra de a pricepe unguresce și căror direcțiunea li-a oferit bilete spre cumpărare. — Abia șise acestea și desperații șovinisti încep a urla din nou. Atunci vizitatorii străini înapoiază biletele, declarând că nu le pot utiliza în asemenea condițiuni, ér profesorul român adresându-se congresiștilor turbulenți îi întrébă, decă acestea sunt mijlócele la cari s'au oprit pentru executarea programului lor, de a înălța acéstă stațiune balneară. Așa isbiți în față turbulenții nu pot răspunde de cât prin noue urlete; în fața acestui spectacol degradator, străinii declară, că nu e de demnitatea lor a-l privi și părăsesc ostentativ sala, ér astăđi cei mai mulți au părăsit și localitatea.

Politicósa atitudine a Șecuilor a fost atât de deplasată, că chiar mulți din vizitatorii maghiari i-au desaprobat, și scandalul ajunsese așa de mare, că direcțiunea băilor s'a vėđut nevoită să cheme poliția locală pentru a potoli pe turbulenți și să dea satisfacție străinilor, declarând loteria anulată și înapoind banii cumpărătorilor de bilete. Astfel băile Tușnad au realizat un prim câștig (!?) pe urma primului inteligent congres șecuiesc, care avea menirea să ajute la prosperarea lor.

In ce privește succesul celorlalte puncte din program, ne este ușor să-l profetisăm deja: ce se pôte aștepta de la o întrunire la care un popor a trimis tot ce are mai de semă, care a fost în stare să cadă într'un asemenea delir de desperat patriotism pentru strigarea numerilor de la o loterie!?

Cetitorul va răspunde singur.

N'au lipsit nici scenele picente în acest incident. La eșirea Românilor din sală, un congresist se adresază furios profesorului în cestiune și îi spune: „Cine vine în Ungaria, trebuie să pricepă unguresce“. — „Dómne feresce“, răspunde cu sânge rece Românul, „atunci a-ți fi în stare să ne treceți ca Maghiari și pe noi în viitóra statistică ungurescă!“ Sic!

Turburările din Agram.

Despre marile turburări din capitala Croației, se telegrafază următoarele amănunte cu data de 2 Septemvrie:

Luni séra situația era fôrte critică. Demonstrații împărțiți în grupuri numeroșe au procedat sistematic la devastarea prăvăliilor sêrbesci. Primul atac s'a dat asupra prăvăliei enmerciantului Tsuk, cari refugiindu-se în locuința sa, a descărcat de mai multe-ori un revolver, rânind gra pe un detectiv. Plebei i-a succes a sparge ușa prăvăliei și a întra în local, devastând totul. Tot așa s'a întâmplat și cu prăvălia neguțătorului de paseri Mirković. Poliția era absolut incapabilă față cu turburătorii.

Turburarea a culminat în strada Ilića. Tôte lămpile au fost stinse și sdrobite, ér dela stîlp la stîlp s'au legat șirme ca poliția să nu póta urmări pe demonstrații. In cafenéua Cacicî, al cărei proprietar e o sêrbóică, s'a sêvîrșit o colosală devastare. Turburătorii au sdrobot totul. Același lucru s'a întâmplat în cafenéua Kaudes, unde se refugiasc un polițist bătut grav de către demonstrații; de asemenea în cafenéua Secesion de pe piața Jelacicî. Tablele cu firma prăvăliilor sêrbesci, au fost date jos și arse.

Poliția s'a încercat a înfrana pe turburătorii, dér nu i-a succes. Pe urmă s'a cerut miliție. N'au putut fi trimise de cât două plutóne, fiind-că soldații erau duși la eserciții. Până să sosescă miliția, — era la 2 ôre după međul nopții — jaful și devastarea s'au făcut aproape fără nici o pedecă. Mai multe sute de prăvălii sêrbesci au fost jefuite de turburătorii. Casele locuite de Sêrbi au aspectul, ca și când ar fi fost bombardate.

Marti miliția reîntórsă în oraș, a ocupat tôte sdradele mai principale și a procedat la restabilirea ordinei. In strada Ilića circulația se pôte face numai cu concesione militară.

S'a așșat o ordonanță polițienescă în care se ordonă închiderea localurilor la 9 ôre séra și sunt interđise reunirile de mai mulți inși. Porțile caselor vor trebui să fie închise la 7 ôre séra.

In strada Prilaz furia turburătorilor s'a descărcat contra căpitanului în retragere Wittas, pentru-că acesta a descărcat din locuința sa asupra mulțimei și a rânit o calfă de măcelar. Plebea adunată a stins tôte lămpile, a smuls o ușe dela o casă, a ridicat baricade spre strada Kasici, a rupt apoi lețele unui stobor și cu acestea a început să spargă ferestrele. O jumătate companie de soldați a curățit strada de turburătorii, înse aceștia s'au reîntors în curēnd, au spart porța casei căpitanului, au pētruns în locuința lui și au devastat tot ce i-a căđut în mână. Căpitanul Wittas și soția lui, s'au refugiat sârind peste stobor.

Consilierul comunal Moskovici a interpelat pe primarul asupra atitudinii poliției. Primarul a șis, că nu se pôte declara și a propus trecerea la ordinea đilei. Un școmot infernal se născu. Moskovici se ridică violent și șise, că prin încercarea de a-se tușa lucrurile, are să se provóce o nópte a Sf. Bartolomeu în Agram. Croații nu se vor liniști, până când Sêrbii nu le vor da satisfacție.

SCIRILE ĐILEI.

22 August v.

Marile manevre române se încep anul acesta la 25 Septemvrie n. Manevrela se țin în împrejurimile Tergovistei, în prezența regelui Carol. La manevre va participa principele Leopold de Hohenzollern și baronul Beck, șeful statului major general austro-ungar, care a fost învitat de însuși regele Carol.

Personale. Pentru a participa la ședințele consistoriului metropolitan, începute erî, se află în Sibiu: Preasfinția Sa episcopul Nicolae Popea, Ilustritățile Lor Dr. Alexandru Mocsonyi și Dr. Iosif Gall.

GAZETA

reacuvioșile Lor archimandritii Augustin Iamsea (dieceza Aradului) și Filaret Mădăraș (dieceza Caransebeșului), Cuvioșia Saosinelului Ioan I. Pap (presidentul comitetului din Arad), protopresbiterii Mihail Popovici (Orșova), Dr. George Popovici (Lugoj), Constantin Gurban (Buteni), Ioan Droc (fost presb. al Mercurei), advocații Nicolae Zigre (Oradea-mare) și Ioan Lengeru (Brașov). Dintre membrii ordinari locuitorii în Sibiu participă: protopresbiterul-asesor consistorial Matei Voilean, presbiterul Sibiului Ioan Papiu și domni P. Cosma directorul „Albinei” și Leontin Simonescu secretarul metropolitan („Tel. R.”)

Serbarea-Kossuth și biserica catolică. „Függ. Magyarorszag” aduce un amănunt interesant cu privire la atitudinea bisericii catolice față de serbarea lui Kossuth. Primăria orașului Ciongrad a invitat pe plebanul rom. cat., ca la 19 Septembrie, din incidentul serbării centenarului lui Kossuth, să țină liturghie festivă. Plebanul s'a adresat episcopului conte Carol Csáky din Vaț, dacă în ziua numită poate să țină liturghie pentru Kossuth? Episcopul a răspuns, că *poate să țină liturghie*, dăr fiind-că Kossuth a fost de altă confesiune, er după dogmele catolice nu-i permis să se săvârșescă serviciu divin pentru cei de altă confesiune, liturghia festivă să o facă pentru „patria maghiară pentru salutea și bunăstarea regelui maghiar”. — „Függ. M.” pare a fi mulțumit și cu atâta.

Suprimarea comitetului bulgăresc al lui Tsonceff. Judecătorii Protopopoff și Milanoff, instructori în afacerea bandei macedonene arestată lângă Sofia, au făcut o percheziție la sediul vechiului comitet bulgaro-macedonean de sub președinția lui Mihailowski, căutând documente compromițătoare în privința organizării acelei bande. Procedura s'a făcut dimpreună cu doi substituiți ai procurorului. Tote documentele găsite la Mihailowski, la secretarul său Stoiceff și la membrul Buzukoff au fost confiscate. Cancelaria comitetului bulgaro-macedonean a fost sigilată după percheziție și e păzită de un jandarm. Jos în stradă e de asemenea un păzitor. Se crede, că până la terminarea instrucțiunii, nu se va ridica sigilul de ceară roșie, ceea-ce însemnă suprimarea comitetului lui Tsonceff. Acesta lipsese din Sofia.

Desmintire. Ministerul de război român desminte scirea publicată în foile străine despre dispariția planurilor mai multor fortificații și a planurilor de mobilizare.

„Ciardașul” fluerat. Cetim în „E-k”: Tinerețimea valahă din M. Uiora a dat un bal. De-orece se trimiseseră și invitații maghiare, s'a prezentat în număr frumos și inteligența maghiară. În cursul balului, țigani de hatârul Ungurilor prezenți, au început să cânte „ciardaș”, ceea-ce vedând Valahii, au început se fluere și să huițuiescă. Numai trei părechii au dansat acest ciardaș, și Ungurii ne voind să facă scandal, s'au retras. Este curios, că balul n'a fost dizolvat din cauza acestei demonstrații nepatriotice, comise prin fluerarea cântecului și dansului maghiar. Sperăm însă, că în viitor cercurile competente vor să împedecă ținerea unor asemenea petreceri.

— Se înțelege, când șovinismul a ajuns la paroxism, nimic mai natural, de cât să impună Românilor să jöce „ciardaș” la propriile lor petreceri, altminteri li-se interdică a da baluri. Asta-i culmea impertinenței șoviste

Proces de înaltă trădare. Reuniunea sârbescă de cântări „Gusla” din Chichindamare, a făcut nu de mult o excursiune la Belgrad, unde s'a fost primită corporativ de regele Alexandru. Autoritățile ungare au pornit cercetare și în curând membrii din comitet vor fi dați în judecată pentru înaltă trădare.

Mattasich — Keglevich în armata sârbescă. Se scrie din Viena: Geza Mat-

dori, a adresat o scrisoare de război sârbesc, relevând, că fost eliminat din armata austro-ungară și condamnat pe nedreptul. Ministrul de război sârbesc, răspunzându-i favorabil, Mattasich a plecat la Belgrad, să-și ocupe noul post ca ofițer în armata sârbescă.

Bere de Pilsen. Renumita bere din prima fabrică pe acții din Pilsen, recunoscută ca cea mai bună din toate fabricatele, câte se debiteză în acel renumit oraș de bere din Boemia, s'a pus cu ziua de astăzi în vânzare la restaurantul veduvei Gabel (Redută). Bucătăria domnei Gabel este cunoscută în tot orașul, ca bucătărie escelentă, er vinurile naturale ale d-sale se bucură de bun renume. Restaurantul a fost renovat în timpul din urmă, er berea va fi servită de fete din Pilsen, în costumul lor original. A-se vedé pe pag. 4 anunțul.

La o familie din localitate se primesc, în condițiuni convenabile, băeți școlari cu întreaga proviziune în decursul anului școlar. Amănunte se dau la Administrația diarului nostru.

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor și copiilor, fondată în anul 1863. În luna lui August s'au înscris din nou 862 partide și s'au plătit premii de zestre 45,406 cor. 88 b. Dela 1 Ianuarie 1902 până la 31 August a. c. numărul partidelor înscrise este 7813, și suma plătită ca premii pentru înzestrare 398,393 cor. 79 bani.

Villa Kertsch. Atragem atențiunea publicului, care petrece în vilegiatură la Brașov, asupra vilei Kertsch, situată lângă palatul de justiție, unde se află odăi aranjate cu tot confortul, er în parterre restaurant cu grădină.

Avis școlar.

Anul școlar 1902/903 la școala comercială superioară română gr. or. din Brașov se va începe la 1 Septembrie v. 1902. Inscriserile se fac la direcțiune în zilele de 31 August, 1 și 2 Septembrie v. Examenele supletorii și de emendare se vor ține în 31 August și 1 Septembrie v. Cei ce vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenele de privațiști se vor ține în 4 Septembrie v. Aceștia au însă a-se anunța în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septembrie v. Privațiștii au a plăti taxele pe un an școlar cu fl. 37 séu 74 corone și taxa de examen de 80 corone deja când se anunța la examen.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere de pe clasa IV. gimnasială, reală séu civilă, dela o școală publică. La înscriere se recere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e 8 corone, didactru 60 corone și alte taxe 6 corone, și trebuie să plătească la înscriere cel puțin jumătate, eră până în Februarie restul. Elevii, cari nu-și vor achita la timp taxele, vor fi oprți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiunii străine plătesc didactru duplu.

Fiecare elev va mai plăti pe séma fondului de pensiune al profesorilor încă o taxă de 10 corone.

Fiecare elev e dator a avé la începutul anului școlar toate cărțile și recvisitele necesare, nouă și în bună stare, de ore-ce legile școlare opresc traficul de cărți și recvisite și folosirea de cărți vechi și necorespunzătoare. Cărțile vor purta visa institutului, alături ca numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligator tuturor elevilor din școala comercială. Forma și colorea se pot afla dela direcțiune. Pentru ori-ce informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarilor să se adreseze la direcțiune.

Brașov, 16 August v. 1902.

Arseniu Vlaicu,
director.

Reflexiuni asupra „unificării” limbei literare.

(Continuare.)

De altă-dată o să-mi permit a reproba probe de stil din România. Acum să reflectez numai la o observare a lui Iosif St. Șuluțiu referitoare la stilul scrierilor noastre: „Fraților din România servește de model limbajul francez, scurt, cuprinzător și explicit. Imi dicea un Frances: Nu trebuie scris un pe mai lung, pe care nu-l poți pronunța răsuflare, ca să poți face o pauză”.
De sigur Francesul d-lui Șuluțiu va jurat cu acea ocazie stilul german, nu ație predilectă a multor omeni, cari de or fi avut voie, ocazie ori posibilitate să cunoască stil nemțesc: „scurt, cuprinzător și explicit”. Ei bine, voiți cita două micșosități din doi autori francesi, stilști meritosuți și într'adevăr pe atât de admirabili, pe cât de deosebiți în urma XIII-a. Emile Zola scrie d. e. în loc:

„Il s'accoutumait à trouver mille avantages dans la présence d'un mari chez sa femme, lui laissait les petits soins du ménage, se reposait sur lui pour une surveillance active. employait aux dépenses quotidiennes de la maison l'argent de ses succès dramatiques; et comme d'autre part Fauchery se montrait raisonnable, sans jalousie ridicule, aussi coulant que Mignon lui — même sur les occasions trouvées par Rose, les deux hommes s'entendaient de mieux en mieux, heureux de leur association fertile en bonheurs de toutes sortes, faisant chacun son trou, côte à côte, dans un ménage où ils ne se gênaient plus.”

Dieulafoy, profesor la clinica medicală din Paris, celebru savant și escelent stilist scrie: 1)

„Si vous ne possédez pas cette expérience, qu'on ne peut acquérir que par la fréquentation et par l'observation assidue et incessante du malade, si vous n'êtes pas aptes à saisir les changements qui peuvent surgir d'un instant à l'autre; si vous n'êtes pas habile à dépister les nuances, parfois si légères, qui annoncent la détente du mal ou qui font présager l'orage si vous n'êtes pas prêt, au signal voulu, à agir énergiquement; si vous ne savez pas ménager les forces de votre malade; si, dans le désir de bien faire, vous dépassez le but; si vous sépaisez le coeur que vous voulez fortifier; si vous épuisez le rein sous prétexte d'activer sa fonction; en un mot, si votre éducation médicale ne vous permet pas de sentir en vous „l'influence secrète” qui est comme le témoignage intime du devoir médical accompli, vous avez beau être chimiste, physiologiste, bactériologiste... vous n'êtes pas médecin.”

Propoziții de lungimea acestora mă angajez să citez, numind autorul, opul și pagina, dintr'o mulțime de autori celebri francesi, începând cu Rousseau și Voltaire și terminând cu Zola.

Cred deci, că nu mă înșel, dacă afirm că greșesc d-l Șuluțiu, când atribue „stilul ușor” românesc influinței lecturii și a poleiturii francese, de cari se mândresc mulți Levantesci bucurescenți. Créngă, Slavič, Coșbuc, de sigur nu de la Francesi au învățat să scrie. Nicî stilul lui Miorescu, Delavrancea, Vlăhută, Odobescu, Xenopol, Densusianu, Hașdeu, Gane Iorga, Bunea ori Cioflec nu e franțuzesc, ci neaoș românesc. Și atât la noi în Transilvania și în Bucovina, cât și în România liberă mai este o pleiadă întregă de pene bătrâne și tinere, cari scriu perfect românesc, fără să-și fi făcut școala la francesi.

Deci — cred și profesez eu — nu la Francesi, ci la *autorii români buni* și la *poporul românesc* trebuie să ne facem școala stilistică. Cu ajutorul celor dintăi să ne perfecționăm sentimentul estetic, er dela popor să învățăm sentimentul corect de limbă, finetele și idiotismele limbii. Alțeva noi, Transilvănenii și Bucovinienii nu putem face, ori câte ședinte ar ține „Asociațiunea” și ori cât de nobile ar fi nisuițele venerabilului ei vice-președinte. Altfel ni-se înfățișează însă situația fraților noștri din Regat. *Ei sunt chemați și dator să creeze o limbă unitară, vorbită și scrisă.*

Și sunt, cu atât mai mult chemați și dator să-și îndeplinească această sfântă datorie, ce o au față de *întreaga Românie*, cu cât ei *singuri* sunt în fericita poziție de a-o pute îndeplini.

Nu înțeleg crearea unei limbii, care să fie decretată de singură corectă, căci scriitorul scrie după cum îl taie capul și după cum îi dictéază sentimentul, urmând inspirației momentului creator, și nu-și sfărîmă mintea cu gândul, decât cutare termen necesar pentru concretizarea unei fi-

nețe eufonice stilistice e „aprobat” ori nu de cutare for științific.)

Nicî crearea unor regule speciale de stil nu o țiu necesară — afară de regulele generale — căci stilul e reoglin-darea firei limbei, resfrântă prin prisma individualității autorului.

Cred însă, că este de datorie fraților noștri liberi — a celor *chiemați și aleși*, nu a „palavragiilor” — să facă pași întru unificarea și purificarea limbei românescei vorbite și scrise.

Mai ușor s'ar pute ajunge acest scop, decât bună oră pentru început s'ar face măcar următorii pași:

Fiind *Academia Română* și nu „Asociațiunea” singurul for suprem științific pentru toți Români, Academia ar fi chemată și dator să iee inițiative pentru compunerea și editarea:

1) A unui dicționar, care să conțină cuvintele *românesce de baștină* (fie ele de ori și ce origine), deci cuvintele necondițonat bune și admise de Academie penalizătoasă în scris și în vorbit. Provinci-mai mare înominimelor, să li-se deee cea străine, slave, franțuzesc, al cuvintelor cecsi, unguresci, nemțesci etc., și tur-buesc evitate și cu încetul scose din limbă.

3) A unui dicționar¹⁾ al neologismelor, adecă al cuvintelor nouă (nu „noi”) încuibate în limbă și admisibile, și a cuvintelor create de Academie în adinspenteu înlocuirea cuvintelor străine. Tot neamul românesc ar pute fi provocat să colaboreze la această muncă, ba s'ar pute da chiar premii de 5—10 și mai mulți lei pentru cuvinte create în consonanță cu spiritul limbei românesce.

(Va urma.) Dr. Alex. de Vaida-Voevod.

ULTIME SCIRI.

Agram, 4 August. Föia oficială croată a publicat *statoriul* pentru orașul Agram și localitatea din apropiere *Senyevac*. Numeroși Sërbi își cer, prin placate, scuze de la Croați. În urma acesta orașul a fost pavosat ca după un triumf. Se speră deplina restabilire a liniștei. — Demonstrațiile cu toate acestea urméză. Ele au trecut și în provincie.

Sofia, 4 August. Generalul *Tsonceff* a fost arestat la Ranomir și adus la Sofia. Aici a fost arestat și profesorul *Mihailowski* și ceilalți membri ai comitetului macedonean. Localul comitetului a fost sigilat de parchet.

Diverse.

O nouă erupțiune a vulcanului Pelée. Vaporul engles „*Korona*” sosit la Port-Castries aduce scirea, că Sâmbăta trecută s'a produs o nouă și puternică erupțiune a vulcanului Pelée din Martinica, distrugând două sate.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 3 Septembrie 1902.

H. Pomulverde: Herling, Viena; Szbeni, Bölöni, Szilágyi, Budapesta; Rocsin, Méhkerék; Richner, Galati.

H. Europa: Schwarz, Pesta; Rosenzwei, Cernăuți; Izsak, Covasna; Rényi, Sătmariu; Rutici, Zalaegerszeg; Moes, Jaurin; Rosenberg, Chemnitz; Dr. Popescu, Turda; Zakariás, Cs. Szépviz; Szinberger, Aszód; Endress, Ohlig; Teușan, Bucuresci.

H. Corona: Crețoiu, Hadgi, Bucuresci Kovács, Pesta.

H. Orient: Cipernt Constanța; Vajna, Gv. Szt. Miclăus; Guadig, Zemplin; Vilmosy, Câmpina.

H. Bucuresci: Kovács, Czegléd; Krauss, Cs. Szt. Domokos; Sárkány, M. Osorheiu; Debu, Ligetfalu; Knovsl-Herlińska, Brașov; Werner, Tropau; Pollak, Gyulafalu; Kirab, Praga; Wirtschfer, Stern, Weintraub, Tomasek, Viena; Schick, Veszprémi, Cosmuța, Elek, Kelenyi, Miklós, Pesta; Philipsohn, Berlin; Reuter, Zefkar, Bruxella; Constantinescu, Pencovicț Tensia, Ploiesci; Böharker, Bucuresci.

²⁾ D-l Șuluțiu ar voi să scoțem din limbă cuvântul „cheltuesce”. Riria, divina Riria însă, îl folosesc pentru a obține un efect poetic admirabil de eufonic cu ajutorul acestui cuvânt, condamnat la mörte de d. I. St. Șuluțiu. — A. V. V.

³⁾ *Magnum Etimologicum* are alt plan al redigerii și altă menire. — A. V. V.

⁴⁾ Așa un dicționar se înțelege, că ar trebui să apară tot mereu în ediții nouă, ori în fascicule complementare. — A. V. V.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

¹⁾ Dieulafoy: *Manual de pathologie interne*, Tome IV, pag. 808—809.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 2. bani pentru recomandatie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferință, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, și altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

Viața și operele lui Andreșcă Reșianu, studiu istoric-literar de Blășițiu, prof. ord. la preș. Prețul 2 cor. plus 3 b. porto.

Pentru memoria lui Avram Iancu, ap. l. dat către ministrul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos Francu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 cor. în România 2 lei plus 5 bani porto.

Pintea Vitezul, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. C-a mai completă scriere despre erou. Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

Românul în sat și la 6ste. Aceasta este titlul unei noue cărți, ce d-l Ioan Pop Reteaganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

David Almăștanu, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura aceasta, prezentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce-re de Teodor V. Pacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

Țeranul român și ungar din Ardeal, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Reflecțiuni fugitive la cap. I din cartea lui Dr. Réthy László intitulată „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani. (+ 56 p.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iacob Forumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Clipe de repaus de Sorcord. Un volum elegant, care pot ocupa loc pe masa ori-cărui salon. Prețul 2 cor. (Pentru România 2 Lei 50 bani) porto extra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special această nouă apariție literară. În acest volum găsim un limbaj frumos românesc și niște povestiri scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cedit-o totă. Se poate procura la Tipografia A. Mureșianu pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 bani porto.

Carnetul Roșu, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul, O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „Moșul“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărusele sale lucrări publicate în foaia diarului nostru. Pprețul cu posta 50 bani

Castelul din Carpați, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Onyșor cu o prefață de Dr. Eliă Dnanu (Tiparul „Tipografia“ societate pe acțiuni Sibiu). Se află în vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“ Brașov. Exemplarul broșat edit. populară 1 cor. 6., broșat ed. de lux 2 cor. 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto). O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsescă de pe masa nici unui Român.

A apărut „Atmanachul“ societății „Petru Maior“ Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 cor. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

Cărți de rugăciuni și predici.

Anghira Mântuirii, cânticele de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă Ed. IV. corectată. Gherla. Prețul unui es. în două tari colorați 70 bani. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, cărțile de rugăciuni și cântări, întocmită pentru trebuințele vieții. Edițiunea IV. Gh. Contine peste 343 pag. Legată costă 1 (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cânticele de rugăciuni și cântări, întocmit mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 44 bani (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onora Preacuratei Fecle-Maria pentru folosul și mângăierea sotelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto)

Cuvântări bisericesci scrise de Papiu Tom. III Preț. 3 cor. pl. 20 b.

Cuvântări bisericesci de Ioan Papiu: tomul I, III și IV cuprind cuvântări bisericesci acomodate pentru diferite ocazii. Pe lângă acestea se găsesc în text câteva instructive notițe istorice privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fișă care tom separat costă 3 cor. (pl. 10 b. porto)

Predici pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an, Vol. I. de Em Elefterescu, cunoscut stăt de bine în cercurile românesce din numărusele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. por.)

Predici pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christ. Contine predici dela Duminica XI după Rosalii până la Duminica Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cause de morțe, de Ioan Papiu Preț. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvântări bisericesci pre sărbătorile de preste au scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. pl. 30 b. porto.

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de Ioan Papiu. Contine vreo 400 pag. Prețul 3 cor. (+ 20 b. porto.)

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Saiba. Editura d-lui prof. Dr. E. Diașanu. Tipografia archidiecezană din Blășițiu. Cartea are 31 cote de tipar (500 pagini) și este fructul ostenelelor unor laborioși studenți în teologie dela universitatea din Budapesta. Cuvântul „Salba“ ne reamintesc societatea literară cu același nume a teologilor din seminarul deși înțat „S. Barbara“ din Viena, carei societăți îi mulțumim publicația Fabiolei și a unei părți din catechismul cel mare al lui Deharbe. Traducătorii ne ofer o lectură edificatoare în stil îngrijit, uparul curat, hărta bună. Prețul unui esemplar legat elegant în pânză este 4 cor. (+ 30 b. porto) Un esemplar broșat 3 cor. (+ 30 b. porto).

Advertisement for Ida Stephani, a German teacher and housewife, offering lessons and services. Contact: Strada Castelului 55.

Table showing exchange rates for the Vienna stock market (Cursul la bursa din Viena) as of September 3, 1902. Includes rates for gold, silver, and various currencies.

Table showing exchange rates for the Brașov market (Cursul pieței Brașov) as of September 4, 1902. Includes rates for various currencies like Kronstadt, Galben, Ruble, and Lire.

Advertisement for BERE de PILSEN! by Veduva GABEL, a restaurateur in Reduță. Promotes the quality and availability of Pilsen beer.

Large advertisement for REPATI mineral water. Includes text about its health benefits and contact information for the Kászón-Imper source.

Advertisement for GAZETA TRANSILVANIEI, mentioning subscription rates and the publisher's address.